

Årsrapport 2006

Innhold

STYRETS BERETNING 5

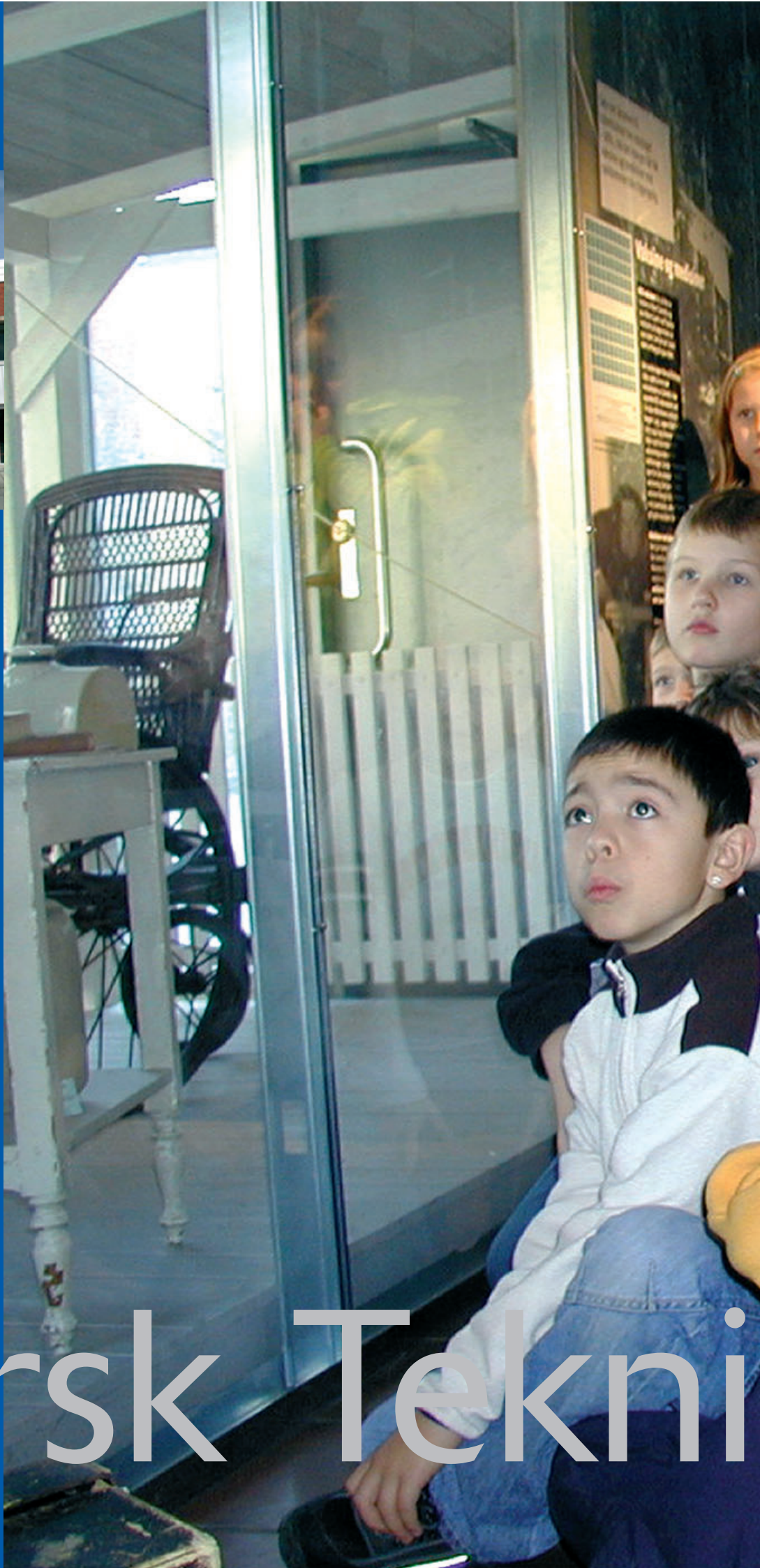
UTDYPENDE KOMMENTARER 11

REGNSKAP OG NOTER 22

Stiftelsen Norsk Teknisk Museum er nasjonalmuseum for teknologi, industri, naturvitenskap og medisin. Museet finansieres i hovedsak av Kultur- og kirkedepartementet. Gjennom satsingen som Nasjonalt medisinsk museum, bidrar også Helse- og omsorgsdepartementet.

I tillegg til permanente og temporære utstillinger, har museet et interaktivt vitensenter og et bredt skoletilbud.

Omsetningen var i overkant av 43 millioner kroner i 2006 og det utføres 42 årsverk. Museet har en bygningsmasse på rundt 22 700 kvm, hvorav ca. 12 000 kvm er utstillingsareal.

Norsk Tekni

NØKKELTALL

	2006	2005	2004
Besøkende	146 689	146 339	133 382
Driftsresultat	755 002	1 128 274	1 359 851
Bidrag fra staten	28 448 300	27 347 600	27 980 128
Bidrag fra næringsliv	2 818 970	7 075 509	4 071 537
Lønnskostnader	20 594 422	19 550 819	16 747 840
Eiendeler	125 659 095	124 502 733	123 452 445
Gjeld	106 330 410	105 926 595	105 912 642
Årsverk	42	40	41

PUBLIKUMSBESØK

ÅR	TOTALT	BARN/UNGE	%	SKOLEELEVER	%
2006	146 689	86 324	59	49 547	34,0
2005	146 339	87 821	60	41 520	28,4
2004	133 382	81 695	61	40 937	30,7
2003	133 851			43 606	32,4
2002	117 058			36 996	31,6
2001	121 361			36 061	29,7

sk Museum

Det skjedde i 2006

JANUAR

- *Brutale bakterier og voldsomme virus* samt *Nytelse og straff*, to nye pedagogiske opplegg for medisinstillingene ferdigstilles.
- Samtlige elever i bydel Nordre Aker inngår i museets abonnementsordning for bydelen.

FEBRUAR

- *Bagdad og uendeligheten*, en interaktiv matematikkutstilling, åpnes av kunnskapsminister Øystein Djupedal på matematikkens dag 8. februar.
- Det settes rekord med hele 71 omvisninger på fire dager.
- Vinterferie med stort aktivitetstilbud og matematikk i fokus.

MARS

- Utstillingen *Norsk-tyske forbindelser gjennom hundre år* åpnes på Bryggens museum i Bergen 18. mars.
- Museet besøkes av 15 106 skoleelever i første kvartal, en økning på 63 prosent i forhold til mars 2005.

APRIL

- Hans Weinberger tiltrer som museumsdirektør.
- Påskeferie med et stort aktivitetstilbud, blant annet *Bagdad og uendeligheten*.

MAI

- Kultur- og kirkedepartementet oppnevner nytt styre for Norsk Teknisk Museum fra 5. mai.

- *SciLab*, et mobilt genlaboratorium, lånes fra Forskningsrådet mellom 2. og 14. mai.
- Familiesøndag arrangeres 21. mai i samarbeid med Norsk Teknisk Museums venner, Norges ingeniørorganisasjon (NITO) og Tekna.
- Familiedag arrangeres for Siemens 21. mai.
- Publikumsrekord settes 21. mai med 2824 besøkende.
- Utstillingen *Norsk-tyske forbindelser gjennom hundre år* åpner ved Vitenskapsmuseet i Trondheim 21. mai.

JUNI

- Opp mot 200 elever av gangen får fellesintroduksjoner i museets auditorium.
- Temporærutstillingen *Historier om Helse*, om Rikshospitalets historie i de siste hundre år, åpnes 15. juni.
- Temporærutstillingen *Mannsstemmer har vi nok av fra før*, en historisk utstilling produsert av Norske Kvinners Sanitetsforening, åpnes 15. juni.
- Egenprodusert miniutstilling *Teknikk for kvinnen. Søm og symaskiner mellom 1860 og 1914*, åpnes 15. juni.
- Medisinhistorisk museumsnettverk holder møte i Harstad og Kvæfjord 22. – 23. juni.
- Utstillingen *Lys i mørke* åpnes i Vitensenteret.
- Samarbeid med Wolff eksponeringsdesign på Westerdal resulterer i et estetisk løft for Vitensenteret.

JULI

- Museet har flere aktivitetstilbud og er åpent hver dag mellom kl. 10.00 og 18.00 i sommerferien.

AUGUST

- Grunn- og videregående skoler på Østlandet får tilsendt informasjonsmaterieell om museets skoletilbud.
- Vitensenteret deltar i NITOs Teknotelt på Ekebergsletta under Norway Cup 1. til 6. august.
- Norsk Teknisk Museum deltar på den multikulturelle festivalen Mela 19. og 20. august.
- Ny rekord i Vitensenteret: 19 barn fra Grefsen skole presset seg inn i en kubikkmeter.

SEPTEMBER

- Museet ferdigstiller teknisk konservatorverksted.

Ny rekord i Vitensenteret i august. 19 barn presset sammen i en kubikk!

Styrets beretning 2006

Norsk Teknisk Museum er et samtids- og historisk museum for teknologi, naturvitenskap, industri og medisin som ligger på Kjelsås i Oslo. Museet arbeider for å sikre kildemateriale for ettertiden og bidra til å utvikle samfunnets kollektive hukommelse. Norsk Teknisk Museum skal anskueliggjøre og spre kunnskap om vekselvirkningen mellom teknologisk, kulturell og sosial utvikling. Det søkes en god balanse mellom bevaringsrettede og formidlingsmessige funksjoner. Museet tar mål av seg til å være en arena for kritisk refleksjon og skapende innsikt.

Museumsdirektør Hans Weinberger.

NY DIREKTØR

Styret tilsatte Hans Weinberger som direktør, med tiltredelse 1. april. Weinberger er sivilingeniør fra Kungliga Tekniska Högskolan (KTH) i 1991. I 1997 oppnådde han doktorgraden ved KTH med utgangspunkt i en avhandling om teknisk forskning og utviklingsarbeid. I 2005 fikk han tittelen Docent i teknikk- og vitenskapshistorie ved KTH. Som forsker har Weinberger gjort seg bemerket både i Sverige og internasjonalt innenfor feltene medisinsk teknikk og strålevern, innovasjonsprosesser, sikkerhetspolitikk og teknologiavhengighet, europeisk integrasjon samt teknologihistorie og vitenskapsteori. Weinberger har sin betydeligste yrkeserfaring fra KTH, hvor han fra 1997 har alternert mellom å ha ledende roller og å være forsker i avdelingen for vitenskap og teknologi.

Han har også vært prosjektleder og tema-koordinator for større europeiske forskningsprosjekter. Hans hovedmotivasjon for å ønske stillingen, var at spørsmål om teknikk, vitenskap og samfunn er viktige og at teknikkens muligheter og konsekvenser bør diskuteres betydelig mer enn det som blir gjort i dagens samfunn. Han mener at Norsk Teknisk Museum er en egnet arena for slike diskusjoner.

ET AV NORGES STØRSTE MUSEER

I 2005 økte museet besøkstallet med rundt 13 000 besøkende fra 2004. Statistikken for 2006 viser at dette besøkstallet har stabilisert seg. Det totale besøkstallet i 2006 var 146 689 personer.

ET VIKTIG MUSEUM FOR BARN OG UNGE

Norsk Teknisk Museum er i særstilling blant museene i Norge når det gjelder besøk av barn og unge. I alt besøkte 86 324 under 18 år museet i 2006, noe som tilsvarer rundt 60 prosent av det totale besøket. Skoleelever utgjør noe over halvparten av andelen barn og unge. I snitt besøkte 13 skolegrupper museet hver skoledag museet var åpent i 2006. Antallet skoleelever og ledsagere økte med 19 prosent fra 2005, – fra 41 520 til 49 547. Dette er det høyeste antall elever museet noen gang har hatt. Andelen skoleelever utgjorde 34 prosent av det totale besøkstallet.

- Det holdes informasjonsmøter på åtte Osloskoler om museets tilbud i tilknytning til Den kulturelle skolesekken.
- Arbeidet med ny klimautstilling starter.
- Vitensenteret deltar på Forskningstorget 22. og 23. september under Forskningsdagene i regi av Norges forskningsråd.
- NITOs historie, utarbeidet i bokform av museets konservator Dag Andreassen, lanseres.
- Museet etablerer en arbeidsgruppe som skal arbeide for å etablere et planetarium i Oslo.

OKTOBER

- Høstferie med stort aktivitetsprogram der universet er tema. Mange aktiviteter, bl.a. bygging av romrakett og stjernebikkert, film om planeter, samt rebus i museets utstillinger.
- Undervisningsopplegget *Energisk* tilbys gratis til 9. og 10. klassetrinn i samarbeid med energiselskapet E-CO.

NOVEMBER

- Familiesøndag arrangeres i samarbeid med museets venneforening, NITO og Tekna 5. november.
- Vitensenteret inngår samarbeidsavtale med Abelfondet om å utvikle en interaktiv matematikkinstallasjon.

DESEMBER

- 5. desember åpner Kronprinsesse Mette-Marit Nasjonalt medisinsk museums nye, faste utstilling *God bedring! – Mennesker, teknologi og viten på sykehus.*

Olav Hamran, leder av Nasjonalt medisinsk museum, under arbeidet med utstillingen *God Bedring!*

Statssekretær Arvid Libak orienterte de fremmøtte gjestene om Helse- og omsorgsdepartementets satsing på Nasjonalt medisinsk Museum.

Utstillingen *Norsk-tyske forbindelser gjennom hundre år* ble en publikumssuksess i 2005 – 2006.

UTSTILLINGER I 2006

I 2006 var museet involvert i syv større og mindre utstillingsprosjekter, foruten de nye installasjonene i Vitensenteret. Museets hovedsatsing dette året var Nasjonalt medisinsk museums nye, faste utstilling *God bedring!* I tillegg kom arbeidet med *Norsk-tyske forbindelser*. De øvrige utstillingsprosjektene var *Bagdad og uendeligheten*, *SciLab*, *Teknikk for kvinnen*, *Mannsstemmer har vi nok av fra før* og *Historier om helse*. Utstillingene blir nærmere omtalt i seksjonen for utfyllende kommentarer.

God bedring! Mennesker, teknologi og viten på sykehus

God bedring! setter fokus på sykehuset som institusjon og på menneskene i og rundt sykehuset – de ansatte, pasientene og de pårørende – og inneholder en rekke fortellinger fra og om norske sykehus i den siste hundreårsperioden.

Utstillingen inneholder rundt 500 gjenstander fra en rekke norske sykehus og om lag 100 fotografier og ulike illustrasjoner, filmer og lydinstallasjoner fordelt på utstillingens 300 kvm.

Utstillingen ble åpnet av Kronprinsesse Mette-Marit 5. desember. Den politiske ledelse i Helse- og omsorgsdepartementet var representert ved statssekretær Arvid Libak.

Ikke bare laks og pølser – Norsk-tyske forbindelser gjennom hundre år

Museets hovedsatsing i 2005 var utvikling av vandretstillingen *Norsk-tyske forbindelser*. Utstillingen ble åpnet på Norsk Teknisk Museum den 25. oktober 2005 og ble vist på museet frem til 19. februar 2006. Etter 19. februar har utstillingen blitt vist ved Bryggens Museum i Bergen og Vitenskapsmuseet i Trondheim og på Museum für Kommunikation i Berlin. I 2007 vandrer den videre til Leipzig. Norsk Teknisk Museum utviklet et pedagogisk materiell som følger utstillingen i vandringsperioden.

Hva er typisk norsk og tysk og er vi så ulike?

SAMLINGENE

Museet arbeider for å gjøre samlingene mer tilgjengelige. En viktig del av dette består i å registrere og magasinere gjenstandene. Dette arbeidet gjør Norsk Teknisk Museum og andre aktører i stand til å realisere interessante utstillinger og drive forskning og formidling knyttet til samlingene.

Målsettingen for dette arbeidet ble nådd i 2006. Norsk Teknisk Museum hadde totalt 37 600 registrerte gjenstander i Primusbasen ved utgangen av året. I tillegg har museet et betydelig antall gjenstander, foto, litteratur og arkivmateriale som ikke er registrert.

Ved siden av industriarkiver og en omfattende fotosamling, har biblioteket ved Norsk Teknisk Museum den største samling av teknologihistorisk litteratur i Norge.

For å kunne ta hånd om flere gjenstander og skaffe rom for nye utstillinger på Kjelsås, er det sterkt behov for å utvide museets magasinkapasitet.

Asta (5) overrekker blomster til Kronprinsesse Mette-Marit under åpningen av sykehusutstillingen *God bedring!*

VIDEREUTVIKLING AV VITENSENTERET

Vitensentrene i Norge er en del av den nasjonale satsingen for å rekruttere skoleelever til realfag. Vitensenteret ved Norsk Teknisk Museum er ett av Norges seks regionale vitensentre. Museet tar mål av seg til å bidra til Kunnskapsløftet ved å gi de besøkende muligheten til å utforske naturvitenskapelige og teknologiske prinsipper gjennom interaktive installasjoner.

Vitensenterutvalget, oppnevnt av Norges forskningsråd på vegne av Kunnskapsdepartementet, bevilget for 2006 kr 1,8 millioner til Vitensenteret, en økning på 0,2 millioner fra 2005. I tillegg fikk senteret kr 1,2 millioner fra Den kulturelle skolesekken (DKS) for å videreutvikle tilbudet.

I 2006 ble det etablert 17 nye installasjoner. Mange av de eksisterende installasjonene er også oppgradert i løpet av året. For å utvide tilbudet ytterligere, skal Vitensenteret gjennomføre en større temporærutstilling hvert år. I 2006 satset museet på den interaktive matematikkutstillingen *Bagdad og uendeligheten* i samarbeid med DKS, Utdanningsetaten i Oslo, Abelfondet og Matematikk.org.

Museet tilbød i 2006 fire undervisningsopplegg med utgangspunkt i Vitensenteret. Ett av disse var nytt av året. Det ble utviklet ytterligere ett nytt opplegg i løpet av året som tilbys fra 2007.

Kunnskapsminister Øystein Djupedal, til høyre, var til stede under åpningen av matematikk-utstillingen *Bagdad og uendeligheten* på Norsk Teknisk Museum.

NASJONALT MEDISINSK MUSEUM

Helsedepartementet ga i 2002 Norsk Teknisk Museum ansvaret for å drive og utvikle Nasjonalt medisinsk museum. Nasjonalt medisinsk museum forvalter samlinger av medisinhistoriske gjenstander, bøker og fotografier som inngår i Norsk Teknisk Museums samlinger.

Museet har to faste utstillinger, *Sunn sjel i et sunt legeme*, som ble åpnet til helsejubileet i 2003, og *God bedring!*

En postkortsamling gir et innblikk i pasienters sykehusopplevelser. Fra utstillingen *God Bedring!*

Mennesker, teknologi og viten på sykehus, som ble åpnet i desember 2006.

Nasjonalt medisinsk museum koordinerer Medisinhistorisk museumsnettverk, et nasjonalt nettverk for medisinske museer og mer enn 50 medisinhistoriske samlinger i hele landet.

Nasjonalt medisinsk museum ble i 2006 bevilget et tilskudd på kr 4,5 millioner fra Helse- og omsorgsdepartementet, samme beløp som i 2005.

Arbeidet med *God bedring!* har stått sentralt i Nasjonalt medisinsk museum i 2006. Utviklingen og produksjonen har pågått gjennom hele året. Med denne utstillingen gir museet et bredere tilbud innenfor helse- og medisinhistorie.

Sammen med muligheten for temporærutstillinger, danner tilbudet et godt grunnlag for videre utvikling av formidlingen av norsk medisinsk historie.

Det tilbys en rekke undervisningsopplegg knyttet til de medisinhistoriske utstillingene.

SKOLETILBUD

Norsk Teknisk Museum legger særlig vekt på formidling til barn og unge, og skoletilbudet er en vesentlig del av museumsvirksomheten. Skoletilbudet tar utgangspunkt i gjeldende læreplaner og gir elevene innblikk i sentrale deler av pensum i ulike fag. Tilbudet ble i 2006 tilpasset Kunnskapsløftet, og aktivitetsbasert undervisning har økt betraktelig i omfang. Museet tilbød 30 ulike undervisningsopplegg i 2006.

En viktig del av tilbudet faller inn under Den kulturelle skolesekken (DKS). Denne nasjonale satsingen skal bidra til at elever i grunnskolen får møte profesjonell kunst og kultur av alle slag. Museet tilbød i 2006 fire pedagogiske opplegg under DKS-paraplyen: *Jeg fant, jeg fant!*, *Barn i hundre*, *Livet langs elva* og *På helsa løs*. I samarbeid med bydelen introduserte museet også en abonnementsordning for samtlige skoler i bydel Nordre Aker (1.–10. trinn).

FORSKNING OG UTVIKLING

Norsk Teknisk Museum driver forskning og utvikling innenfor sine områder, samt på det formidlings- og museumspedagogiske området. I sammenheng med dokumentasjon av gjenstander, foregår det også forskning som dokumenteres i PRIMUS-databasen.

I 2006 ble det registrert rundt 1500 gjenstander og 6171 fotografier. Innenfor det formidlings- og museumspedagogiske området avsluttet en medarbeider en toårig deltidsutdanning innenfor museumspedagogikk på høyskolen i Oslo. I løpet av 2006 ble det produsert fem nye undervisningsopplegg. I sammenheng med dette skjer en omfattende fagutvikling i den pedagogiske staben.

Norsk Teknisk Museum har som mål at den systematiske kompetanseoppbyggingen gjenspeiles i vitenskapelige artikler.

I 2006 ble det publisert i overkant av 400 sider. Det mest omfattende forskningsarbeidet i 2006 var arbeidet med NITOs historie. I tillegg holdt representanter for museet innlegg på flere konferanser og møter.

NASJONALE MUSEUMSNETTVERK

Norsk Teknisk Museum legger vekt på nettverksarbeid for å oppnå god ressursutnyttelse, faglig utvikling og nasjonal samordning. Museet har ansvar for koordinering og utvikling av Medisinhistorisk museumsnettverk og Nettverk for teknologi- og industrihistorie. I tillegg deltar museet i Nettverk for vitensentre, Nettverk for musikk og musikkinstrumenter og Nettverk for arbeiderkultur.

ORGANISASJON, BYGG OG HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

Museet sysselsatte i alt 60 personer ved utgangen av 2006, og det ble utført 42 årsverk. Anne Riddervold var konstituert museumsdirektør til Hans Weinberger tiltrådte 1. april 2006.

Det legges vekt på likestilling i museet. I 2006 var 61 prosent av de ansatte kvinner og 39 prosent menn, og det var lik lønn for likt arbeid. Sykefraværet var 3,5 prosent.

Planen for sikring, reparasjoner og vedlikehold er gjennomført i tråd med plan og budsjett. Museet driver ikke virksomhet som forurenser det ytre miljø utover det som er tillatt gjennom lover og forskrifter. Status er ved utgangen av 2006 på et tilfredsstillende nivå. De senere år har sikring og bygningsmessig vedlikehold tatt en stor andel av museets totale budsjett. Det er utarbeidet plan og budsjett for videre vedlikehold for perioden frem til 2010.

ØKONOMI

Museet har god styring, økonomisk kontroll og likviditet. Kultur- og kirkedepartementet står for grunnfinansieringen av driften. Gjennom satsingen på Nasjonalt medisinsk museum bidrar også Helse- og omsorgsdepartementet. I tillegg finansieres driften ved inngangspenger, utleie og salg. Nye utstillinger finansieres i hovedsak gjennom bidrag fra eksterne sponsorer.

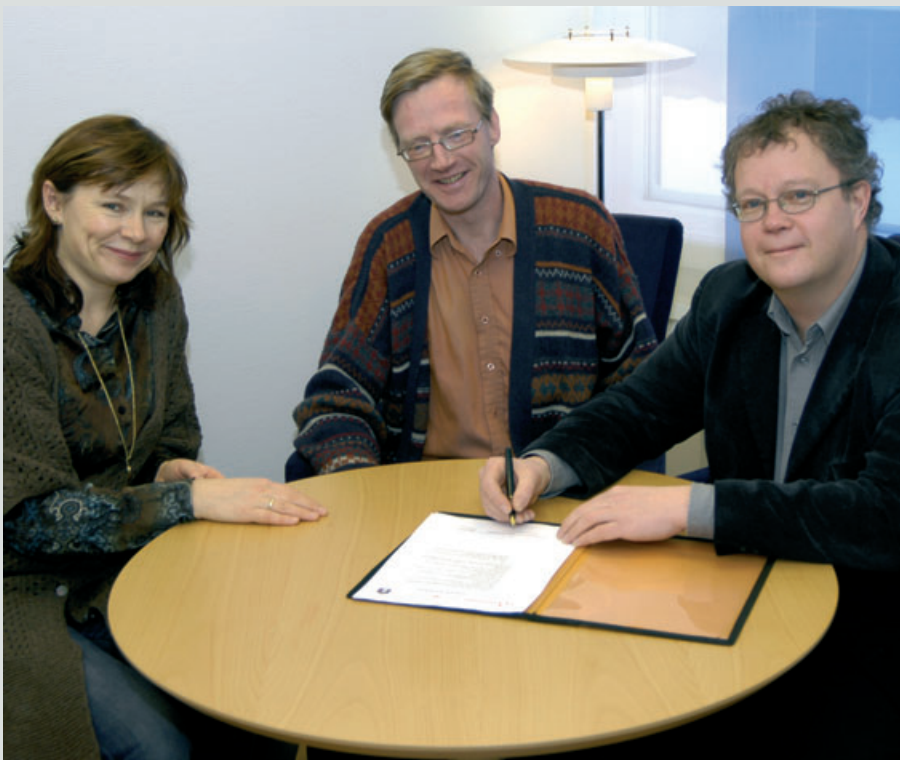
Samlede driftsinntekter var i 2006 kr 40 432 728.

Driftsresultatet, etter fulle avskrivninger på 2 196 151, var kr 755 002.

Overskudd etter finanskostnader var kr 752 546 som tilføres egenkapitalen.

Regnskapet viser en økning i personalkostnadene på kr 1 043 603. Dette skyldes både økning i bemanningen, økte lønnskostnader ved nyansettelser og effekten av et kostbart lønnsoppgjør. Regnskapet bygger på prinsippet om fortsatt drift, da grunnlaget for dette er til stede. Det gir etter styrets mening, sammen med styrets beretning, en rettvise oversikt over utvikling og resultatet av museets virksomhet og økonomiske stilling.

I forbindelse med satsingen på Vitensenteret på Norsk Teknisk Museum, ble det inngått avtale med Forskerfabrikken i 2006.

STYRESAMMENSETNING I 2006 – FREM TIL 5. MAI 2006

Oppnevnt av Kultur- og kirkedepartementet

Svein Sundsbø, *styreleder*

Håkon With Andersen
Kari Kveseth
Trine Lind
Kari Tove Elvebakken

Dag Olav Hessen, *1. vara*
Aase-Brit Borsheim, *2. vara*

Valgt av foreningen Norsk Teknisk Museums venner

Per Erik Bjørklund

Erik Brand Olimb
personlig varamedlem

Hjalmar Aass

Tor Hofstad
personlig varamedlem

Valgt av de ansatte ved Norsk Teknisk Museum

Olav Hamran

Relsen Larsen
personlig varamedlem

Marie Skoie

Tone Rasch
personlig varamedlem

Det nye styret ved Norsk Teknisk Museum i 2007. Fra venstre: Tonje Orum, Arne Bjerke, Tone Rasch, Håkon With Andersen, Mona Lilleheim, Olav Soleng, Ragnhild Raugland og Trond Markussen.

STYRESAMMENSETNING I 2006 – FRA 5. MAI 2006

Oppnevnt av Kultur- og kirkedepartementet

Olav J. B. Soleng, *styreleder*

Håkon With Andersen
Mona K. Lilleheim
Bjørn Roar Vassnes
Bjørg K. Sandal

Arne T. S. Bjerke, *vara*
Ragnhild B. Raugland, *vara*

Valgt av foreningen Norsk Teknisk Museums venner

Trond Markussen (*fra 21.03*)

Oddvin Arne Breiteig
personlig varamedlem

Per Erik Bjørklund

Ove H. Scheel
personlig varamedlem

Valgt av de ansatte ved Norsk Teknisk Museum

Olav Hamran

Relsen Larsen
personlig varamedlem

Marie Skoie

Tone Rasch
personlig varamedlem